

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle

15.10.2024

Viite: Pyyntö 12.9.2024

EOAK/4975/2024 LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI VESIHUOLTOLAIN MUUTTAMISESTA

1 LAIN MUUTOSESITYKSEN TAVOITE

Esityksen mukaan esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esityksellä on valmisteltu Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen perustuvan eduskunnan päätöksen (EK 26/2021 vp – KAA 2/2020 vp) edellyttämällä tavalla sellainen lainsäädäntö, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Esityksessä kunnalle säädettäisiin lisäksi etuosto-oikeus nykyisin yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten ja niiden omaisuuden kaupoissa.

Muilla vesihuoltolakiin ehdotettavilla muutoksilla edistettäisiin vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta, kehitettäisiin vesihuollon suunnittelujärjestelmää, täsmennettäisiin kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuutta, selkeytettäisiin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittämistä ja kiinteistöjen velvollisuutta liittyä laitoksen verkostoon, tehostettaisiin laitoksen talouden ylläpitoa, parannettaisiin vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tehostettaisiin lain valvontaa.

Vesihuoltoon ja puhtaaseen veteen kytkeytyy useita perus- ja ihmisoikeuksia, minkä takia pidän tärkeinä esityksen tavoitteita sekä pyrkimystä vesihuoltolainsäädännön kehittämisenä säännellä kuntien turvaaman vesihuollon häiriöttömyyteen, omistajuuteen ja valvontaan liittyviä kysymyksiä.

Esitän lausuntonani seuraavan.

Vesihuollon määritelmä

Esityksen perustelujen mukaan 3 §:n 1 kohdan määritelmää vesihuollosta ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että määritelmä kattaisi myös veden ottamisen talousvetenä käytettäväksi. Vesihuollolla tarkoitettaisiin siis veden ottamista, johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä.

Pidän tärkeänä, että koko vesihuollon ketju vedenottamolta jätevedenpuhdistamolle saatettaisiin vesihuollon piiriin. Erityisesti huoltovarmuuden ja häiriötilanteisiin varautumisen näkökulmista vesihuollon koko infrastruktuurin kuulumisella vesihuollon määritelmään olisi erityistä merkitystä. Säädösehdotukseen ei kuitenkaan sisälly perusteluissa mainittua 3 §:n1 kohdan muutosta. Mielestäni säännöstä tulisi tarkentaa siten, että sen sanamuoto vastaisi perusteluissa esitettyä.

Viranomaisia koskevista säännöksistä

Ehdotetussa 4 a §:ssä on säädetty viranomaisten tehtävistä vesihuoltolain valvonnassa. Vesihuoltolain valvontatehtäviä on säännöksessä nimetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja terveydensuojeluviranomaiselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialallaan erityisesti kunnan määräysvallan varmistamista vesihuollossa, vesihuollon kehittämistä ja järjestämistä, vesihuollosta huolehtimista ja omaisuudenhallintaa, vesihuoltolaitoksen selvilläoloa ja varautumista sekä tietojen julkisuutta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialallaan erityisesti vesihuollosta huolehtimista, liittämisvelvollisuutta, vesihuoltolaitoksen varautumista sekä hulevesien viemäröinnin järjestämistä ja hoitamista.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo lain noudattamista toimialallaan. Kuluttaja-asiamies valvoo 5 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

Perustelujen mukaan tavoitteena on selkeyttää valvontaviranomaisten toimivaltaa ja säännöksessä säädettäisiin ”niistä velvoitteista, joita valvontaviranomaiset erityisesti valvoisivat”.

Pidän perustuslain 21 §:n näkökulmasta tärkeänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenisi laista yksiselitteisesti ja täsmällisesti. Lisäksi toimivallan siirtämisen edellytykset tulisi ilmetä laista.

ELY-keskuksen ja ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävien *priorisointiin* viittaava ”erityinen valvontatehtävä” -termi ei välttämättä selkiytä toimivallanjakoa tilanteessa, jossa toimivaltaisia viranomaisia on useita ja valvontatehtäviä niille määritelty useissa eri sektorilaeissa. Yksiselitteisen valvontatehtävien listaamisen haasteellisuuden vuoksi voisi olla perusteltua todeta säännöskohtaisissa perusteluissa, että kyse on

lähinnä toimivaltasuhteiden lähtökohtien osoittamisesta vesihuollon valvonnassa. Pidän onnistuneena tapaa, jolla viranomaisten toimivallanjakoa valvontatehtävissä on kuitenkin pyritty pykäläviittein kuvaamaan perusteluissa.

Kunnan vesihuoltotehtäviä koskevan 4 b §:n 1 momentin mukaan kunnan tulisi hallintosäännössään antaa määräykset lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista. Kunnan tehtävillä tarkoitettaisiin erityisesti vesihuollon kehittämiseen ja järjestämiseen liittyviä tehtäviä, joista säädetään tarkemmin 4 c, 4 d, 5, 5 a ja 6 §:ssä.

Kiinnitän huomiota siihen, että 4 b §:ssä ei ole rajoitettu toimivaltaisten viranomaisten määrittämistä esim. monijäseniseen toimielimeen, eikä säädetty toimivallan siirtämisen edellytyksistä. Esim. kunnan etuosto-oikeutta koskevan 4 d §:n perusteluissa kuitenkin viitataan, että etuosto-oikeutta koskevan päätöksen tekisi kunnan 4 b §:n mukaisesti nimeämä monijäseninen toimielin.

Kunnan määräysvallan varmistaminen vesihuollossa

Esityksen perusteluissa on todettu yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti, että vesihuollon toimintaketju on yksi talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden elintärkeäksi toiminnoksi, joka on turvattava kaikissa tilanteissa, niin normaalioloissa kuin kriisitilanteessa. Elintärkeät toiminnot on yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa otettu varautumistyön lähtökohdaksi.

Kiinnitän huomiota siihen, että esityksessä olisi tärkeää tunnistaa vesihuollon omistuspohjan merkitys ja kuntien rooli omistajina myös kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta. Tältä osin esityksessä tulisi arvioida asiaa eri perusoikeuksien näkökulmasta.

Esityksen mukaan uudessa 4 c §:ssä säädettäisiin kunnan velvollisuudesta säilyttää olemassa oleva määräysvaltaansa kunnan alueella oleviin vesihuoltolaitoksiin, tukkuvesihuoltolaitoksiin ja vesihuolto-omaisuuteen. Ehdotetulla säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön eduskunnan Vesi on meidän -päätös kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilymisestä kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Säännöksen perusteella lain voimaantulon jälkeen ei saisi enää perustaa muita kuin kunnan määräysvallassa olevia vesihuoltolaitoksia ja tukkuvesihuoltolaitoksia tai asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia ja kunnan määräysvallassa olevan laitoksen vesihuolto-omaisuus tulisi säilyttää laitoksen omistuksessa.

Kiinnitän huomiota siihen, että säännös ei merkitse kunnalle velvollisuutta omistaa sataprosenttisesti esimerkiksi vesihuoltolaitosta tai vesihuolto-omaisuutta. Ehdotetulla sääntelyllä ei myöskään rajoiteta mahdollisuutta sopia osakassopimuksella kunnan määräysvallan kannalta epäedullisesti

esimerkiksi rahoituksesta taikka poissuljeta mahdollisuutta kuntien omistuksen hajautumiseen niin, että muun kuin kunnan 49 %:n omistusosuudella saisikin suurimman omistuksen. Tosiasiallisen määräysvallan säilyttäminen vesihuoltolaitoksiin ja sitä kautta välttämättömyyspalvelun toimintavarmuuden ja infraan liittyvän korjausvelan hallinta edellyttäisivät käsitykseni mukaan kunnan ja vesihuoltolaitoksen yhteistyön sekä selkeiden menettelytapojen määrittelyä nyt esitetyn lisäksi esimerkiksi kuntalain konserniohjausta koskevin säännöksin.

Muutokset vesihuollon suunnittelujärjestelmään

Esityksen 5 §:ssä on ehdotettu vesihuollon **alueellinen yleissuunnittelu** ELY-keskuksen tehtäväksi. Pidän ELY-keskukselle säädettyä uutta tehtävää ohjata vesihuollon alueellista yleissuunnittelua vesihuollon toimintavarmuuden, alueellisen yhteistyön ja rakenteellisen muutoksen kehittämiseksi vesihuoltokentän yhtenäisyyden näkökulmasta oikeansuuntaisena.

Vesihuoltouudistuksen keskeiseksi tavoitteeksi on tunnistettu tarve edistää muutosta kohti suurempia, vahvempia ja toimintavarmempia vesihuoltolaitoksia. Esityksen mukaan heikosti resursoitujen vesihuoltolaitosten suuri määrä on kenties suurin yksittäinen syy vesihuoltosektorin nykyisiin haasteisiin. Tästä näkökulmasta olisi toivottavaa, että alueellisen yleissuunnittelun sisältöä ja toimintatapoja myös ohjattaisiin, vaikka kyse ei olisikaan normiohjauksesta.

Uudessa 5 a §:ssä säädettäisiin vesihuollon kehittämisestä kunnassa. Pykälän mukaan kunnille säädettäisiin uusi velvoite kunnan **vesihuoltosuunnitelman** laatimiseen. Kunnan vesihuoltosuunnitelma olisi keskeinen väline kunnan vesihuollon suunnittelun ja alueidenkäytön suunnittelun yhteensovittamisessa. 2 momentti velvoittaisi kunnan vesihuoltosuunnitelman laatimiseen, ja se tulisi tehdä yhteistyössä alueen vesihuoltolaitosten, tukkuvesilaitosten sekä muiden kuntien ja muiden keskeisten tahojen kanssa.

Pidän vesihuoltosuunnitelman laatimisveloitettava tärkeänä. Kiinnitän huomiota siihen, että kunnalle asetetun yhteistyövelvoitteen asettaminen edellyttää kunnan tekemään yhteistyötä, mutta ei velvoita säännöksessä mainittuja tahoja osallistumaan vesihuoltosuunnitelman laadintaan. Laissa esitettyjen suunnitelman vähimmäissisältövaatimusten lisäksi suunnitelmien sisällöllisen riittävyyden ja yhtenäisyyden näkökulmasta voisi tarpeen harkita sisällön ohjaamista lakia alemman tasoisella sääntelyllä ja varautua tähän asetuksenantovaltuuksiin.

Ehdotetussa uudessa **omaisuudenhallintasuunnitelmaa** koskevassa 9 a §:ssä säädettäisiin vesihuoltolaitoksen velvollisuudeksi huolehtia suunnitelman laatimisesta ja ajantasaisuudesta. Säännöksen perustelujen mukaan systemaattisen omaisuudenhallinnan ja sen suunnittelun tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa vesihuoltopalveluiden

toimintavarmuus, saneerausvelan hallinta sekä talous. Omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnassa tulisi huomioida kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteet.

Esityksessä ei ole arvioitu sitä, mitä omaisuudenhallintasuunnitelman (samoin kuin varautumissuunnitelman) sisältövaatimukset ja niiden toteuttaminen erikokoisissa vesilaitoksissa tarkoittaa ja miten näiden suunnitteluasiakirjojen laatu voidaan varmistaa.

Kiinnitän huomiota siihen, että 5 a §:n mukainen vesihuoltosuunnitelman laatiminen on esitetty huomioitavaksi omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnassa. Vesihuoltosuunnitelman juridinen luonne on kuvattu perusteluissa lähinnä strategiseksi, eikä se rinnastuisi nykyisiin toiminta-aluepäätöksiin. Näin ollen kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteet eivät sitoisi vesihuoltolaitosta omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnassa.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet

Uuden 7 §:n 2 momentin mukaan arvioitaessa vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen tarvetta, eli sitä, tuleeko alue hyväksyä toiminta-alueeksi, tulisi ottaa huomioon maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki (752/2023)) tarkoitetut asemakaava-alueet, taajamat sekä laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) tarkoitetut pohjavesialueet. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että yhdyskuntajätevesidirektiivissä tarkoitetut taajamat tulisi aina sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen jätevesien viemäroinnin osalta.

Perustelujen mukaan säännöksellä ei muutettaisi nykyistä lähtökohtaa, jonka mukaan vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa ne alueet, joilla se on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Kuitenkin perusteluissa todetaan, että ”taajamat tulisi 2 momentissa säädetyin mukaan huomioida toiminta-alueiden määrittämisessä. Oikeuskäytännössä vakiintuneen tulkinnan (mm. KHO 642/2023) mukaan vesihuoltolain mukainen taajaman käsite perustuu yhdyskuntarakenteen aluejaon mukaiseen taajamarajaukseen, nk. YKR-taajamiin.”

Totean, että KHO on ratkaisussaan 642/2023 ottanut kantaa siihen, oliko ELY-keskus voinut antaa määräyksen vesihuoltolain toiminta-alueita koskevan päätöksen tekemiseen. Määräyksen perusteeksi oli erityisesti vedottu näillä alueilla olevaan suurehkoon asukasjoukkoon. KHO katsoi, että alueen sijainti YKR-luokituksen mukaisessa taajamassa voitiin ottaa selvityksenä huomioon arvioitaessa sitä, onko alueella kyse vesihuoltolain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta suurehkosta asukasjoukosta ja onko alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin vesihuoltolain 7 §:ssä säädetyin perustein tarpeen alueen toteutuneen yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Kiinnitän huomiota siihen, että KHO ei ole ratkaisussaan edellyttänyt, että YKR-luokitusta tulisi käyttää taajaman määrittelyn *perustana* taikka

lähtökohtana, vaan pitänyt sitä käsitellyssä valitusasiassa mahdollisena selvityksenä vesihuoltolaissa tarkoitettua suurehkon asukasjoukon olemassaolosta. Suomessa monilla alueilla asemakaavoitettujen alueiden ympärillä on väljä asutusrakennetta ja rakentamisen sijoittuminen taajaman läheisyyteen saattaa vaikuttaa siihen, että alue on YKR-luokituksessa taajamaa. Asemakaavoitetun alueen olemassaolo yksistään ei kerro alueen rakentuneisuuden toteutumisesta ja YKR-taajama voi olla väljä alueella tehtävään yksityiskohtaiseen taajamarajaukseen verrattuna.

Vesihuollon turvaaminen

Uudessa 9 b §:ssä säädetään tilanteesta, jossa vesihuoltolaitos ei 8 a §:ssä kuvatun toiminta-aluepäätöksen sisältövaatimusten mukaisesta ennakoarvioinnista huolimatta kykene huolehtimaan vesihuollosta lain edellyttämällä tavalla. Kun kysymys on kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvasta 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua alueesta, kunnalla olisi velvollisuus järjestämisvelvollisuutensa perusteella ryhtyä toimenpiteisiin vesihuollon toimivuuden turvaamiseksi alueella.

Pidän ehdotettua säännöstä vesihuollon turvaamisesta kannatettavana. Säännöksen jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että säännöstä kehitetään niin, että se ilmaisisi ne toimenpiteet, joihin kunnan olisi mahdollista ryhtyä lainmukaisen oikeustilan aikaansaamiseksi tai palauttamiseksi. Viittaus lain 6 §:n 2 momenttiin, ei määrittele viranomaisen turvaamistoimenpiteitä.

6 § 2 mom. Jos vesihuoltolaitoksen perustaminen tai sen toiminta-alueen laajentaminen ei ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista, kunta voi vaihtoehtoisesti ryhtyä muihin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen turvaamiseksi.

Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Ehdotetussa 15 b §:ssä ELY-keskuksen tulisi ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa ja toimittaa ilmoitus tilannekuvan muutoksesta maa- ja metsätalousministeriölle sekä valtioneuvoston tilannekeskukselle. Vesihuoltolain mukainen valvonta on keskitetty Etelä-Savon ELY-keskukseen, ja ELY-keskuksella on siten edellytykset muodostaa kokonaisvaltainen tilannekuva vesihuoltopalvelujen toimivuudesta.

Perustelujen mukaan ELY-keskuksen tehtävä ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa kattaa myös ne noin tuhat pientä ja keskisuurta vesihuoltolaitosta, jotka eivät ole Huoltovarmuuskeskuksen koordinoiman Vesihuoltopoolin jäseniä. Etelä-Savon ELY-keskuksen valvontatoimivalta koskee sekä talousvettä toimittavia, että jätevettä käsitteleviä vesihuoltolaitoksia, mikä turvaa eheän kuvan vesihuollosta kokonaisuutena. ELY-keskuksen tehtävänä on arvioida, milloin tilannekuvan poikkeavuudesta olisi tarpeen ilmoittaa valtioneuvostolle.

Kiinnitän huomiota siihen, että vesihuollon tilannekuvan tuottamisen, tilannekuvaa koskevan tiedon välittämisen valtioneuvostolle sekä häiriötilanteista tiedottamisen toimivuus ovat kriittisen infrastruktuurin kohdalla olennaisempia asioita, kuin se, kuka tilannekuvatiedon toimittamisesta vastaa. Esityksen jatkovalmistelussa tulisikin kiinnittää huomiota näiden toimintojen turvaamiseen myös aluehallinnon uudistuksessa ja suunnittelun uuden viraston käynnistämiseen liittyvissä käytännön ratkaisuissa.

Maksut ja niiden yleiset perusteet

Suomessa toimivilla vesihuoltolaitoksilla on vapaus määritellä asiakkailtaan perimien vesimaksujen suuruus.

Ehdotetussa 18 §:n 1 momentin mukaan vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset 9 a §:n omaisuudenhallintasuunnitelman mukaisesti. Maksujen on oltava kohtuulliset ja tasapuoliset.

Ehdotetun 18 §:n 2 momentin mukaan maksuihin voi sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle kuitenkin niin, että 1 momentin edellytykset täyttyvät.

Pidän tärkeänä, että vesihuoltolaitoksen toimintaedellytysten turvaaminen ja vesihuollon maksujen kustannusvastaavuus kytkettäisiin yhteen nykyistä velvoittavammin. Ehdotettu 18 § ei sisällä kohtuullisen tuoton määrittelyä eikä vesihuollon kohtuullista tuottoa pääomalle esitetä säänneltävän laskentatavoin. Kustannusvastaavuuden ja maksujen kohtuullisuuden valvonta on esitetty ELY-keskuksen tehtäväksi. Esityksen perusteella jää epäselväksi, miten valvonta olisi toteuttavissa tehokkaasti ilman kohtuullisen tuoton määrittelyä, ja mihin tietoihin perustuen valvonta on esityksessä ajateltu perustuvan. Verrattuna esimerkiksi sähkömarkkinalain mukaiseen sääntelyyn, hinnan määräytymisen perusteet ja sen valvonta vaikuttavat vesihuoltolaissa varsin väljältä.

Kohtuullisen tuoton määrittelyä ja kunnan määräysvaltaa koskevien säännösten kokonaisuudessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota hinnan merkitykseen elinkeinoelämän toimintaedellytyksille sekä toisaalta tarve kansainvälisten investointien oikeudelliselle sääntelylle ennakkollisesti, esimerkiksi Euroopan energiaperuskirjasta tehty ECT-sopimusta silmällä pitäen.

Taloudellisten vaikutusten arviointia tulisi mielestäni täydentää myös siltä osin, miten kriittisen infrastruktuurin korjaaminen ja kunnossapito on toteuttavissa eri kokoisissa vesihuoltolaitoksissa niin taloudellisten kuin osaamiseen liittyvien resurssien näkökulmasta.

YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien yleissopimuksessa turvataan oikeus terveyteen, joka velvoittaa valtioita

huolehtimaan terveellisen elämän edellytyksistä, kuten puhtaasta vedestä ja sanitaatiosta. Myös YK:n yleiskokouksen vuonna 2010 hyväksymässä päätöslauselmassa tunnustetaan oikeus turvalliseen ja puhtaaseen veteen ja sanitaatioon. Vesi ihmisoikeutena ei kuitenkaan tarkoita oikeutta maksuttomiin vesipalveluihin taikka velvollisuutta järjestää vaikkapa vesihuolto julkisena palveluna.

Oikeusasiamies on ratkaisukäytännössään arvioinut veden saatavuutta PL 19.1 §:n mukaisen välttämättömän toimeentulon kannalta asiassa, jossa oli kyse vedentoimituksen keskeyttämisestä maksamattomien vesilaskujen vuoksi. Oikeusasiamies kiinnitti kunnan huomiota siihen, miten julkiselle vallalle asetetut velvoitteet ihmisten välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon turvaamiseksi vaikuttavat myös julkisena palveluna hoidetun vedentoimituksen keskeyttämisessä noudatettaviin menettelytapoihin. (EOA 30.7.1999, D:596/4/99)

Korostan, että vesihuolto on välttämättömyyspalvelu, jonka kuluttajan näkökulmasta tulee olla saatavilla kohtuullisin ehdoin ja hinnoin. Hinnan muodostumiseen ja veden toimitusehtoihin vaikuttavat merkittävästi vesihuoltoverkoston laajuus sekä verkoston ikääntyminen, jonka korjausvelka luo painetta myös kuluttajahintojen nostamiselle.

Tämänkin takia esityksessä tulisi arvioida, miten kustannuskehitys (kustannusten kasvu), vaikuttaa kotitalouksien toimeentuloon ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien kuntalaisten asemaan ja mahdollisuuksiin asua omassa kodissaan. Kustannusten kasvulla saattaa olla merkitystä omassa kodissa asumismahdollisuuksiin myös iäkkäiden henkilöiden osalta taajamissa, mutta erityisesti heidän asuessaan taajamien ulkopuolella. Veden hinnalla (vesipalvelut kokonaisuudessaan) saattaa olla ja usein on oleellista merkitystä näiden henkilöryhmien itsenäisen asumisen turvaamisessa.

Esityksen 19 §:ssä säädettäisiin vesihuoltolaitoksen perimistä maksutyypeistä, 2 momentissa käyttömaksun perimiskohteista ja 3 momentissa niistä perusteista, joiden perustella maksuja voidaan tai tulee periä erisuuruisina.

Säännöksen perusteella perusmaksun perimisestä tulisi voimassa olevasta laista poiketen pakollista. Kiinnitän huomiota siihen, että maksujen määräytymisperusteiden avoimuuden ja selkeyden sääntelyn lisäksi, tulee vielä selvittää maksujen päätöksenteko- ja muutoksenhakumenettelyjen muutostarpeet ottaen huomion yhtäältä maksun veronluonteisuus (perusmaksu) ja erityisesti käyttömaksun osalta sen suuruutta sekä oikeellisuutta koskevat oikeusturva- ja valvontatarpeet.

Apulaisoikeusasiamies
Maija Sakslin

Esittelijäneuvos
Susanna Wähä

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.